

Sygn. akt I C 1275/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2018r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Włodarek

Protokolant: sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 czerwca 2018r.

sprawy z powództwa **J. K. (PESEL (...))**

przeciwko pozwanemu **(...) F. (...) w G. ((...)(...))**

o zapłatę

1. oddała powództwo w całości,
2. nie obciąża w całości powódki kosztami procesu,
3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu na rzecz adwokata M. T. Kancelaria Adwokacka w K. kwotę 2.400,00zł (dwa tysiące czterysta złotych 00/100) podwyższoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem pomocy prawnej udzielonej powódce J. K. z urzędu.

Sygn. akt I C 1275/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 30 czerwca 2016r. w sprawie o sygn. akt I Co 916/16 powódka J. K. została zwolniona od kosztów sądowych w części, tj. ponad kwotę 1.000zł oraz ustanowiono dla powódki adwokata z urzędu.

W dniu 25 kwietnia 2017r. powódka J. K. skierowała do tut. Sądu w stosunku do pozwanego (...) F. (...) w G. pozew o stwierdzenie nieważności oświadczenia woli wyrażonego w ramach umowy pożyczki gotówkowej nr (...) zawartej pomiędzy powódką a (...) Bankiem S.A., pośrednikiem prawnym pozwanego, w dniu 26 stycznia 2009r. – z powodu błędu co do treści czynności prawnej.

Powódka w treści pozwu zawarła również wniosek o udzielenie zabezpieczenia oraz wniosła o przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu nieuiszczonych kosztów pomocy prawnej udzielonej jej z urzędu przez adwokata.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, iż zawarła z (...) Bank S.A. umowę pożyczki gotówkowej, a integralną częścią umowy było objęcie powódki ochroną ubezpieczeniową na wypadek śmierci i całkowitej niezdolności do pracy oraz groźnego zachorowania na podstawie grupowego ubezpieczenia kredytobiorców (...) Bank S.A. zawartej między F. L. (...) a (...) Bank S.A.

Przy zawieraniu umowy pożyczki powódka została poinformowana przez pracownika banku, że dzięki ubezpieczeniu pożyczki, w razie pogorszenia jej sytuacji życiowej, zarówno zdrowotnej jak i materialnej, w której wyniku powódka nie będzie w stanie dłużej wpłacać poszczególnych rat, kredyt zostanie spłacony przez ubezpieczyciela.

Powódka początkowo spłacała pożyczkę, z czasem jednak jej życiowa sytuacja uległa stopniowemu pogorszeniu. Pogorszeniu uległ również stan zdrowia powódki.

W związku z tymi zdarzeniami powódka utraciła zdolność do spłaty pożyczki.

Bank dokonał przelewu wierzytelności na pozwanego.

Pozwany w sprawie o sygn. akt I Nc 2598/15 uzyskał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zasądający od powódki na jego rzecz kwotę pieniężną i koszty postępowania.

Powódka nie zaskarżyła tego orzeczenia.

Na podstawie powyższego orzeczenia pozwany wszczął w stosunku do powódki postępowanie egzekucyjne.

W miesiącu kwietniu 2016r. powódka uzyskała ogólną wiedzę o możliwych do podjęcia krokach prawnych i wystąpiła do sądu o zwolnienie jej od kosztów sądowych i o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Po analizie akt przez wyznaczonego pełnomocnika powódka dowiedziała się, że być może została wprowadzona w błąd, a zawarta przez nią umowa ubezpieczenia nie gwarantuje spłaty kredytu przez ubezpieczyciela w razie zaistnienia takiej sytuacji życiowej, w jakiej znalazła się powódka.

Postanowieniem z dnia 15 maja 2017r. Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I C 1275/17 oddalił wniosek powódki o udzielenie zabezpieczenia.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) F. (...) w G. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu tego kwalifikowanego pisma procesowego pozwany zanegował istnienie po stronie powódki błędu oraz wskazał na przekroczenie przez powódkę terminu zawitego do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 26 stycznia 2009r. powódka J. K. zawarła z (...) Bank S.A. z/s we W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...).

W dacie zawarcia umowy powódka nie chorowała psychicznie, nie miała też stwierdzonych dolegliwości psychicznych i psychologicznych. Powódka nie miała problemów z czytaniem i zrozumieniem treści.

W ramach tego kontraktu bank udostępnił powódce do korzystania kwotę pieniężną w wysokości 20.159,07zł.

Powódka poza umową pożyczki zawarła umowę ubezpieczenia kredytu na wypadek śmierci i całkowitej niezdolności do pracy oraz groźnego zachorowania, która została potwierdzona stosownym certyfikatem. Powódce udostępniono ogólne warunki ubezpieczenia.

Ogólne warunki ubezpieczenia zawierają definicje opisujące zdarzenie ubezpieczeniowe w postaci całkowitej niezdolności do pracy i groźnej choroby.

Przez całkowitą niezdolność do pracy należy rozumieć całkowitą i trwałą niezdolność ubezpieczonego do wykonywania jakiegokolwiek pracy zarobkowej, niezależnie od charakteru tej pracy, natomiast przez groźną chorobą są chirurgiczne leczenie choroby wieńcowej, niewydolność nerek, nowotwór złośliwy, udar mózgu i zawał serca.

Ponadto ogólne warunki ubezpieczenia określały okres ochrony ubezpieczeniowej, gdzie przewidziano, że odpowiedzialność ubezpieczyciela wygasa m.in. z dniem wskazanym w powiadomieniu Banku, jako data

przedterminowego rozwiązania umowy kredytowej – w wypadku wypowiedzenia umowy kredytowej przez jedną ze stron umowy kredytowej lub wcześniejszej spłaty kredytu.

Powódka nie wykonała w całości postanowień umowy i posiadała wobec poprzednika prawnego pozwanego zaległości.

Powyższe spowodowało, że poprzednik prawny pozwanego wypowiedział powódce warunki umowy, a następnie wszczął i prowadził w stosunku do pozwanej postępowanie klauzulowe i w tym celu w dniu 25 stycznia 2012r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), któremu postanowieniem Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 24 stycznia 2013r. w sprawie o sygn. I Co 204/13 nadano klauzulę wykonalności.

Postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt Km (...) wszczęte i prowadzone w stosunku do powódki na podstawie opisanego wyżej bankowego tytułu egzekucyjnego zostało wobec jej częściowej bezskuteczności zakończone umorzeniem w dniu 9 grudnia 2014r.

(umowa k. 7-10, certyfikat k. 11, postanowienie k. 68, (...) k. 69-72, przesłuchanie powódki J. K. k. 50-50v 00:09:43-00:32:21, 56-56v 00:05:26-00:15:48- k. 101-101v)

W wyniku przelewu na podstawie umowy z dnia 29 września 2014r. zawartej z (...) Bank (...) S.A. z/s we W. (...) F. (...) z/s w G. nabył wierzytelność pieniężną przysługującą względem powódki J. K. uprzednio (...) Bank S.A. z/s we W. z tytułu umowy nr (...).

Wartość przeniesionego zobowiązania stanowiła kwota pieniężna w wysokości 27.506,86zł.

(zawiadomienie dłużnika o przelewie wierzytelności k. 12, 67, umowa k. 72-76)

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I Nc 2598/15 zasądził od powódki J. K. na rzecz pozwanego (...) F. (...)z/s w G. kwotę pieniężną w wysokości 26.954,15zł wraz z odsetkami oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania, w tym o kosztach zastępstwa procesowego.

Odpis nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu i załącznikami raz pouczeniem o prawie, terminie i sposobie jego zaskarżenia został doręczony powódce w dniu 4 sierpnia 2015r.

Wobec jego niezaskarżenia powyższe orzeczenie uprawomocniło się w dniu 19 sierpnia 2015r.

W dniu 3 listopada 2015r. opisany wyżej tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności i wydany pozwanemu.

(nakaz zapłaty k. 13, z akt SR w Kaliszu I Nc 2598/15: pozew k. 4-5, umowa pożyczki k. 6-11, umowa przelewu wierzytelności k. 28-29, zawiadomienie dłużnika o przelewie wierzytelności k. 33, nakaz zapłaty k. 35, zpo k. 38, zarządzenie k. 40)

Wskazany powyżej tytuł wykonawczy stanowił podstawę wszczęcia przez pozwanego w stosunku do pozwanej postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kaliszu D. B. w sprawie o sygn. akt Km (...).

Powódkę zawiadomienie o wszczęciu egzekucji w dniu 15 marca 2016r.

W wyjaśnieniach złożonych komornikowi do protokołu z dnia 22 marca 2016r. powódka podała informacje co do źródeł utrzymania i stanu majątkowego oraz zakomunikowała, że rozważa złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

(wezwanie do dokonywania potrąceń k. 14, z akt Km 273/16: wniosek k. 1-2, wezwanie do zapłaty należności k. 10, zpo k. 13v, protokół k. 15)

Źródłem utrzymania powódki jest emerytura z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości (...)

(inf. ZUS k. 15)

Według zaświadczenia lekarza chorób wewnętrznych z dnia 9 sierpnia 2017r. powódka jest osobą chorą przewlekłe. U powódki następuje pogorszenie stanu zdrowia prowadzące do upośledzenia widzenia, sprawności ruchowej, zaburzeń krążenia. Powódka jest coraz słabsza, częściej wymaga pomocy osób drugih. U powódki występuje niedowidzenie, mniejsza sprawność ruchowa, postępujące osłabienie mięśniowe. Powódka jest systematycznie leczona. U powódki zdiagnozowano cukrzycę typu II od ponad 20 lat, a także nadciśnienie tętnicze powikłane angiopatią oraz stan po udarze mózgu z niedowładem prawostronnym przebyłym w 1999r.

W dniu 26 stycznia 2009r. u powódki istniały nieznacznie wyrażone i nie wpływające na podejmowane decyzje cechy organicznego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego. W chwili obecnej cechy te są widoczne nadal. Dodatkowo w chwili obecnej u powódki występują nieznacznie nasilone zaburzenia adaptacyjne, będące następstwem obecnej sytuacji życiowej i toczącego się postępowania.

Powódka w dniu 26 stycznia 2009r. podejmując decyzję o zaciągnięciu zobowiązania kredytowego miała zachowaną zdolność do świadomego, swobodnego i samodzielnego podjęcia decyzji. Istniejące wówczas i obecnie zaburzenia, w ich poziomie nasilenia nie wpływały na zdolność świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażania woli.

Nie istnieją przesłanki do ubezwłasnowolnienia powódki.

Obecna sytuacja życiowa powódki jest trudna. Powódka jest osobą w zaawansowanym wieku, borykająca się ze skutkami przebytego udaru. Powódka nie ma żadnej zdolności dodatkowego powiększenia przychodów. Obecna sytuacja obciąża ją psychicznie, co może mieć w przyszłości negatywne skutki dla jej ogólnego stanu zdrowia.

(zaświadczenie k. 52, opinia psychiatryczno-psychologiczna k. 78-87)

Sąd uznał za przydatne do ustalenia stanu faktycznego opinie sporządzone przez biegłych psychiatrę i psychologa albowiem są one pełne, jasne, zrozumiałe, wyczerpujące i kompleksowe oraz wewnętrznie spójne. Biegli w opinii udzielili odpowiedzi na wszystkie postawione w tezach dowodowych pytania, sformułowania zawarte w treści opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegli przedstawili metody badawcze, materiał badawczy, na którym się oparli. Wnioski końcowe opinii są zwięzłe i precyzyjne, a ponadto wnioski opinii są logiczne i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłych badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opinii materiałem badawczym.

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż w ocenie Sądu po stronie pozwanego istnieje brak legitymacji procesowej biernej.

Pozew jest pismem procesowym, które zawiera powództwo, tj. skierowany do sądu wniosek o udzielenie sądowej ochrony prawnej dokładnie określonego żądaniu, uzasadnionemu i skonkretyzowanemu przytoczonymi okolicznościami faktycznymi. Żądanie pozwu jest tzw. roszczeniem formalnym (procesowym), którego treścią jest twierdzenie powoda o przysługującym mu i podlegającym ochronie prawnomaterialnym interesie.

Legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór, w tym znaczeniu, że powód jest uprawniony do występowania z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej w stosunku do pozwanego, a ten zobowiązany do określonego zachowania się.

W niniejszym postępowaniu powódka nie wykazała, że pozwany spełnia materialnoprawną przesłankę procesu, która decyduje o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości jej twierdzeń, że wymieniony w powództwie stosunek prawny istnieje i co jest jego przedmiotem.

W przedmiotowym postępowaniu nie istnieje możliwości określenia, że w procesie występują w charakterze stron te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem procesu.

Przed oceną merytoryczną sprawy Sąd zawsze z urzędu ustala czy strony występujące w procesie posiadają legitymację, jej brak zawsze skutkuje oddaleniem powództwa bez potrzeby, a dokładniej bez możliwości merytorycznej oceny roszczenia.

Należy mieć bowiem na względzie, iż umowa przelewu, regulowana treścią art. 509 i n. kc, jest umową, na podstawie której dotychczasowy wierzyciel (cedent) przenosi wierzytelność ze swojego majątku do majątku osoby trzeciej (cesjonariusza). Przedmiotem przelewu może być co do zasady wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać. Wierzytelność, która ma stanowić przedmiot rozporządzenia, powinna być w dostateczny sposób oznaczona (zindywidualizowana). Dotyczy to przede wszystkim wyraźnego określenia stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność, a zatem oznaczania stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia (por. wyrok s.apel. w Szczecinie z dnia 25 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 885/13, opubl. LEX nr 1461185).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy wskazać, iż przedmiotem umowy przelewu z dnia z dnia 29 września 2014r. zawartej pomiędzy (...) Bank (...) S.A. z/s we W. a (...) F. (...) z/s w G. była jedynie wierzytelność pieniężna względem powódki J. K. przysługująca uprzednio (...) Bank S.A. z/s we W. z tytułu umowy nr (...).

Kontrakt ten nie obejmował natomiast praw i obowiązków wynikających z umowy ubezpieczenia kredytu z dnia 26 stycznia 2009r., która przestała obowiązywać w związku z przedterminowym wypowiedzeniem powódce umowy pożyczki gotówkowej i zainicjowanym przez poprzednika prawnego pozwanego postępowaniem egzekucyjnym. Nie ziściły się przy tym po stronie powódki okoliczności, które aktualizowałyby odpowiedzialność ubezpieczyciela za zdarzenie objęte ochroną.

Nawet gdyby przyjąć, że doszło również do cesji w opisanym obszarze, to dokonanie przez ubezpieczającego cesji wierzytelności wynikającej z umowy ubezpieczenia nie prowadzi do nabycia tej wierzytelności, jeżeli nie doszło do zdarzenia objętego ryzykiem ubezpieczeniowym – por. wyrok SN z dnia 15 lutego 2006r. w sprawie o sygn. akt IV CSK 71/05, opubl. Legalis.

Następnie należy wskazać, iż w ocenie Sądu powódka uchybiła terminowi ustawowemu do złożenia oświadczenia woli, co do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu.

Zgodnie z art. 88 § 1 kc uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie, natomiast na podstawie art. 88 § 2 kc in principio uprawnienie do uchylenia się wygasa w razie błędu - z upływem roku od jego wykrycia.

W orzecznictwie wyjaśniono, że pozew może być traktowany jako pismo zawierające oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli, gdyż forma pisemna jest w tym wypadku zachowana; jako datę uchylenia się należy jednak przyjąć w takim wypadku nie chwilę wniesienia, a moment doręczenia pozwu, gdyż dopiero wówczas oświadczenie o uchyleniu się zostaje złożone drugiej stronie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1967 r., I CR 563/66, OSNC 1967, nr 12, poz. 227, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 1965 r., I PR 6/65, OSNC 1966, nr 2, poz. 18, i z dnia 13 stycznia 2010 r., II CSK 239/09).

Biorąc pod uwagę datę doręczenia powódce odpisu nakazu zapłaty w sprawie o sygn. akt I Nc 2598/15 i datę wszczęcia postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt Km 273/16 oraz datę skierowania sprawy o sygn. akt I C 1275/17

do tut. Sądu i datę doręczenie odpisu pozwu pozwanemu oznaczony termin uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu nie został przez powódkę zachowany.

Wymaga przy tym stanowczego podkreślenia, co powódka zdaje się całkowicie pomijać, iż opisane postępowanie nie było pierwszym postępowaniem egzekucyjnym obejmującym przymusowe dochodzenie wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki nr (...) albowiem uprzednie postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt Km (...) prowadzone w stosunku do powódki na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...), któremu w sprawie o sygn. I Co 204/13 nadano klauzulę wykonalności zakończono umorzeniem w dniu 9 grudnia 2014r.

Niezależnie od powyższego w ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy zarówno dokumentarny jak i osobowy nie pozwala również na uznanie, iż powódka działała pod wpływem błędu zarówno, co do okoliczności faktycznych, co do formy czynności prawnej jak i prawa, czy też że zaistniała kwalifikowana postać błędu w postaci podstępu oraz że nastąpiło wyzyskanie powódki.

Błąd oznacza mylne wyobrażenie o istniejącym stanie rzeczy lub mylne wyobrażenie o treści złożonego oświadczenia woli, nie odnosi się do sfery motywacyjnej. Nadto błąd dotyczyć musi stanu istniejącego w momencie zawierania umowy, nie zaś okoliczności, które nastąpiły w toku wykonywania umowy, doprowadzając stronę do przekonania, że decyzja o jej zawarciu była błędna.

Błąd jest wadą oświadczenia woli powodującą względną nieważność czynności prawnej, czyli jej wzruszalność; możliwość uchylenia się od skutków wadliwego oświadczenia woli jest prawem podmiotowym kształtującym. Uprawniony może skorzystać z tego prawa i doprowadzić do nieważności umowy jako całości, nie może natomiast uchylić się jedynie od niektórych postanowień umowy z zamiarem pozostawienia w mocy pozostałych. Działający pod wpływem błędu nie może skutecznie dążyć do doprowadzenia przez takie oświadczenie do obowiązywania czynności prawnej takiej treści, jakiej życzyłyby sobie, gdyby błędu nie popełnił.

Niespełnienie oczekiwań strony umowy odnośnie do sposobu jej wykonania przez drugą stronę i związane z tym twierdzenie że nie doszło do właściwego wykonania umowy w żadnym razie nie stanowi podstawy do przyjęcia, że umowa została zawarta w warunkach błędu co do treści czynności prawnej – por. wyrok SN z dnia 19 listopada 2003r. V CK 477/02, opubl. Legalis, wyrok SN z dnia 24 stycznia 1974r., opubl. Legalis, wyrok SN z dnia 6 maja 1997. I CKN 91/97, opub. Legalis.

Błąd co do prawa dotyczy m.in. mylnego wyobrażenia o skutkach prawnych wynikających ze złożonego oświadczenia woli.

Ocena, czy oświadczenie woli zostało złożone pod wpływem „błędu co do prawa” dotyczy więc sfery wewnętrznej (wyobrażenia) podmiotu, który złożył to oświadczenie, pozostając w mylnym przekonaniu o skutkach tego oświadczenia w stosunku do skutków, które rzeczywiście ono spowodowało. Z tego względu, że błąd dotyczy sfery wewnętrznej podmiotu składającego oświadczenie woli ustalenie wystąpienia błędu, o którym mowa w art. 84 kc, może nastąpić tylko poprzez analizę zewnętrznych okoliczności poprzedzających, towarzyszących złożonemu oświadczeniu woli, jak również tych, które nastąpiły już po złożeniu oświadczenia woli, a mogących mieć znaczenie dla oceny wyobrażenia strony o skutkach podjętej czynności prawnej. Wymaga to w szczególności uwzględnienia celu gospodarczego, jaki strona, która złożyła oświadczenie woli chciała osiągnąć, skonfrontowania tego celu z treścią czynności prawnej, oceny stopnia skomplikowania zamierzonej i podjętej czynności prawnej, okoliczności subiektywnych dotyczących możliwości oceny rzeczywistych skutków prawnych dokonanej czynności prawnej przez osobę, która powołuje się na błąd oraz zachowania się drugiej strony poprzedzającego dokonanie tej czynności, w tym wyrażanym przez nią wobec drugiej strony ocenom dotyczącym skutków prawnych, jakie miała wywołać czynność prawna.

Podstęp charakteryzuje się zawsze określonym intencjonalnym nastawieniem osoby do niego się uciekającej. Autor podstępu musi działać celowo. Chodzi o rozmyślność ukierunkowaną na wywołanie takiego niezgodnego z prawdą

obrazu rzeczywistości u innej osoby (kontrahenta), który byłby zdolny skłonić ją do dokonania określonej czynności prawnej.

Zachowanie podstępne może polegać na zatajeniu lub przemilczeniu okoliczności mających - dla zawarcia umowy - większe lub mniejsze znaczenie, jeżeli istniał wynikający z ustawy lub zasad współżycia społecznego obowiązek ich ujawnienia. - por. wyrok SN z dnia 19 maja 2016r. IV CSK 495/15, publ. Legalis, wyrok SN z dnia 10 lutego 2011r. IV CSK 336/10, opubl. Legalis, postanow. SN z dnia 6 czerwca 2005r. I PK 54/05, opubl. Legalis, wyrok SN z dnia 9 września 2004r. II CK 498/03, opubl. Legalis, wyrok SN z dnia 23 marca 2000r. II CKN 805/98, opubl. Legalis.

Dla uznania iż w konkretnym wypadku zachodzi podstęp prawnie istotny muszą być spełnione kumulatywnie dwie przesłanki, a mianowicie podstępne wywołanie błędu przez autora podstępu oraz złożenie oświadczenia woli pod jego wpływem przez drugą osobę.

Normatywna postać tej wady oświadczenia woli wymaga by naganne zachowanie się autora podstępnie było skierowane w stosunku do osoby, u której błąd zamierza się wywołać oraz by zachowanie to stanowiło przyczynę sprawczą tegoż błędnego przeświadczenia, co nie tylko nie zostało wykazane przez powoda w realiach niniejszej sprawy, ale i zdaniem Sądu rzeczywiście nie wystąpiło.

Dla przyjęcia bowiem spełnienia przesłanek z art. 86 kc koniecznym jest wykazanie intencjonalnego nastawienia działającego w ten sposób sprawcy tej wady. Zatem musi on działać umyślnie po to, aby doprowadzić do takiego niezgodnego z prawdą (rzeczywistym stanem rzeczy) obrazu rzeczywistości u kontrahenta, na którego wolę oddziałuje, by był on zdolny do nakłonienia go do złożenia oświadczenia woli w określonej formie i treści.

Granicą, która wyklucza możliwość powołania się na „błąd co do prawa” jest sytuacja, gdy mylne wyobrażenie o skutkach prawnych złożonego oświadczenia woli zostało spowodowane niedbalstwem strony w zapoznaniu się z treścią składanego przez nią oświadczenia woli.

Brak jest też podstaw do uznania, iż poprzednik prawny pozwanego dopuścił się względem powódki wyzysku.

Przymusowe położenie oznacza znajdowanie się strony w takich warunkach materialnych, osobistych lub rodzinnych, które zmuszają ją do zawarcia danej umowy za wszelką cenę lub nie pozwalają na swobodne uzgodnienie poszczególnych postanowień umownych. – por. wyrok SN z dnia 28 stycznia 1974r. I CR 819/73, opubl. Legalis, wyrok SN z dnia 11 października 1973r. I PR 388/73, opubl. Legalis.

Położenia powódki w dacie dokonywania z poprzednikiem prawnym pozwanego czynności prawnych nie można bowiem uznać za przymusowe.

Czynności prawne pomiędzy stronami nie miały też zdaniem Sądu atrybutu sprzecznych z zasadami współżycia społecznego.

Czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, to czynność naruszająca podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania, słuszności, moralności i godziwości. Wymaganie zgodności czynności prawnej z zasadami współżycia społecznego jest zagadnieniem kontekstu faktycznego. Przy ocenie zgodności umowy z zasadami współżycia społecznego nie można w szczególności pomijać przyczyn zawarcia tej umowy i okoliczności towarzyszących jej zawarciu.

Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc), czego powódka w sposób właściwy nie uczyniła.

Powódka nie przytoczyła okoliczności faktycznych właściwie je dokumentując, z których wywodzi istnienie roszczenia, wymagalność w zakresie należności głównej oraz należności ubocznych (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i nie wskazała na dowody, których przeprowadzenie potwierdziło zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc).

Powódka w żaden sposób nie wykazała poza złożeniem zawartego w pozwie oświadczenia, zaistnienia podnoszonych przez nią faktów materialnoprawnych, w szczególności wobec zakwestionowania przez pozwaną zawarcia z powódką umów pożyczek oraz bezprawnych zachowań, że pomiędzy tymi podmiotami doszło do dokonania takich czynności prawnych o określonych treściach i skutkach oraz że pozwana dopuściła się względem powódki przestępstw sprzeniewierzenia (por. art. 284 § 2 kk) i oszustwa (por. art. 286 § 1 kk).

Istota ciężaru dowodowego sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskałaby aktywnym działaniem (por. wyrok s. apel w Białymstoku z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

Konstatując powódka i poprzednik prawny pozwanego zawali ważną i skuteczną umowę pożyczki art. 720 i n. kc w zw. z art. 78 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. prawo bankowe (Dz. U. 2017.1876 – j.t. ze zm.) oraz akcesoryjną umowę ubezpieczenia w rozumieniu art. 805 § 1 i § 2 pkt 1 kc i n. oraz art. 821 i n. kc.

Celem umowy ubezpieczenia majątkowego jest udzielenie ubezpieczającemu ochrony na wypadek wystąpienia wskazanego w umowie ryzyka w zamian za zapłatę składki.

Do przesłanek odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń należą powstanie szkody, zaistnienie zdarzenia, które doprowadziło do jej powstania i związek przyczynowy pomiędzy szkodą a zdarzeniem.

W dacie zawarcia kontraktu powódka miała nieograniczoną możliwość zapoznania się z ogólnymi warunkami umowy ubezpieczenia i swobodną decyzję podjęcia decyzji o skorzystaniu z ochrony ubezpieczeniowej przy znajomości jej rzeczywistego zakresu. W zakresie ukształtowanego obszaru ochrony ubezpieczeniowej nie znajdowały się wyrażenia niezrozumiałe, przy czym powódka nie znajdowała się w stanie wyłączającym swobodne lub świadome wyrażenie woli.

Ponadto w ocenie Sądu nie nastąpiło zdarzenie losowe objęte ochroną w zakresie śmierci i całkowitej niezdolności do pracy oraz groźnego zachorowania i brak jest dowodów na to, że powódka dokonywała zgłoszenia wystąpienia takiego zdarzenia ubezpieczycielowi albo że występowała w stosunku do niego ze stosownym roszczeniem.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 kpc.

Przepis art. 102 kpc ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Szczególnie uzasadnione wypadki, o których mowa w art. 102 kpc zaistniały w stosunku do powódki. Do kręgu tych wypadków należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Sąd stosując opisaną instytucję brał pod uwagę sytuację wynikającą z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu oraz sytuację majątkową i życiową strony powodowej, co daje asumpt do stwierdzenia, iż powódka, przy uwzględnieniu źródła jej utrzymania oraz ilości i wartości obciążających ją zobowiązań, nie jest w stanie takich kosztów ponieść – por. wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 13 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 596/14, opubl. LEX nr 1621084, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 11 lipca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 209/14, opubl. LEX nr 1506655.

O wynagrodzeniu pełnomocnika powódki ustanowionego z urzędu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z § 8 pkt 5 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2016.1714 ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.